

Folle lok en seine yn 2021

Afgelopen zondag (3 januari) zongen we als intochtlied “Hoe helder staat de morgenster” (Lied 518). Wat een prachtig lied om de eerste dienst in het nieuwe jaar 2021 mee te beginnen. Een jaar dat nog als een onbeschreven blad voor ons ligt. En toch beginnen we niet blanco. We zitten immers midden in de 2e golf en lockdown van de coronapandemie. Onze omstandigheden nú, doen me denken aan de tijd waarin Philipp Nicolai het lied “Hoe helder staat de morgenster” schreef. Philipp Nicolai was een Lutherse pastor die woonde in Unna, in het Duitse Westfalen. Hij stond op de barricaden voor de zuivere Lutherse leer en streed daarom fanatiek tegen Calvinisten en Rooms-Katholieken. En toen brak in het najaar en de winter van 1597/1598 een hevige pestepidemie uit. Dagelijks werden wel zo’n 25 tot 30 mensen naar het kerkhof gebracht. Nicolai moest in die periode zo’n 1400 gemeenteleden begraven, waaronder mensen uit zijn eigen vrienden- en kennissen-kring. Hij gebruikte afweermiddelen (kruiden) tegen de pest, maar veel was daarover nog niet bekend. Begin 17e eeuw werd pas een leren pak ontwikkeld, waarmee het hele lichaam bedekt werd. Het gezicht ging daarbij schuil achter een vreemd masker, waardoor men er als een soort vogel uitzag. In de ‘snavel’ zaten dan de kruiden, waarvan men dacht dat die zouden voorkomen dat je de pest zou krijgen. Deze apocalyptische tijd gaf een keer in zijn leven. Hij keerde om het zo te zeggen ‘naar binnen’. De ‘resultaten’ hiervan schreef hij op in meditatieën en liederen, waaronder het lied van de ‘heldere morgenster’, waarmee hij zijn gemeenteleden en zichzelf in deze ellendige tijd hoopte te troosten.

Het is al voorjaar 1599 als Nicolai schrijft: “De pest is voorbij en door Gods genade ben ik goed gezond. Gedurende de pesttijd heb ik alle strijd (tegen Calvinisten en Rooms-Katholieken) terzijde gezet en mij gewijd aan mijn gebeden en over het goed nadenken over het eeuwige leven.”

Nicolai deed iets wat veel meer mensen doen in tijden van een ernstige crisis: hij staakte de zinloze (geloofs)strijd en keerde naar binnen, omdat je je dan gaat realiseren wat er werkelijk toe doet; wat werkelijk houvast en troost kan bieden. Ik denk daar met enige regelmatig aan als ik zie hoe deskundigen in onze tijd al maandenlang steggelen over het te voeren beleid, dat al net zo lang becommentarieerd wordt door de beste stuurlied, die aan wal staan. Als wij elkaar heil en zegen toewensen, dan zou men beter kunnen staken met het eeuwige commentaar en zich richten op de heldere morgenster om te weten hoe we voor elkaar tot heil en zegen kunnen zijn. We zien hoe het werkt in onze eigen dorpen aan de blijde gezichten bij ‘een klein gebaar dat gemaakt wordt met grote liefde...’

Ik sluit af met een gebed van Marinus van den Berg, dat hierbij aansluit.

Gebed voor het nieuwe jaar
Mag de kracht van uw liefde
ons zegenen op onze weg,
ons behoeden en bewaren.
Uw liefde zal ons geen geweld aandoen.

Mag de kracht van uw liefde
ons zegenen in het nieuwe jaar,
ons hoop en troost geven.
Uw liefde die zich altijd weer een weg baant
naar ons mensen.

Mag de kracht van uw liefde

*ons verwarmen en inspireren.
Mag zij sterker worden
dan afbrekende machten van oorlog,
geweld en dood.*

*Mag de kracht van uw liefde
ons zegenen en ons vertrouwen versterken
dat liefde onze bestemming is,
en dat U in die liefde
levend aanwezig bent
en uw aandacht richt op ons.
Amen.*

Wij zullen erover zingen in de diensten en ik hoop dat u – in uw eigen woonkamer – meezingt en dat het uw dag(en) mag verlichten.